

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ - БЛАГОЕВГРАД
ФАКУЛТЕТ ПО ПЕДАГОГИКА
КАТЕДРА „ПРЕДУЧИЛИЩНА И НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА“

СТАНОВИЩЕ

за трудовете на **ГЛ. АС. Д-Р ЦВЕТОМИРА ИВАНОВА**, участник в конкурс за „Доцент“ по професионално направление 1.2. Педагогика (Методика на обучението по родинознание, човека и природата и човека и обществото),
Област на висше образование **1. ПЕДАГОГИЧЕСКИ НАУКИ**,
обявен в Държавен вестник, бр. 34/22.04.2025,

Изготвил становището: доц. дн София Дерменджиева

1. Информация за конкурса.

Настоящият конкурс е обявен за нуждите на катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ при Югозападен университет „Неофит Рилски“, гр. Благоевград и отговаря на всички изисквания на Закон за развитието на академичния състав в Република България.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ участва един кандидат, който изпълнява минималните национални изисквания, както и допълнителните разпоредби, посочени в чл. 80, чл. 81, ал. 2 и ал. 3 и чл. 84, ал. 2 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград. По процедурата за провеждане на конкурса не са констатирани нарушения и несъответствия.

2. Информация за кандидата.

Представената от кандидата автобиографична справка е свидетелство за устойчивост в избора на професионална среда и академична кариера. Дългогодишният преподавателски опит на гл. ас. д-р Цветомира Иванова във Факултета по педагогика на Югозападния университет (от 2014 година до сега) разкрива не само целеустременост и целенасоченост в

професионалното развитие, но и умения за саморегулирано учене, основано на свободната воля да усвоява науката и да развива научните изследвания от областта на педагогиката.

3. Описание и оценка на научните трудове.

В конкурса за доцент, кандидатът участва с авторска научна продукция, класифицирана, както следва:

- 1 хабилитационен труд (монография);
- 1 книга (разработена на база на защитен дисертационен труд;
- 2 статии на български език, публикувани в реферирани научни издания;
- 24 статии, публикувани в нереперирани издания или колективни томовете, от които 3 на английски език, 4 на руски език и 17, представени на български език.

В хабилитационния си труд **„ЕКОЛОГИЧНИЯТ ПОДХОД В УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС ПО РОДИНОЗНАНИЕ“** (Благоевград: Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2025), Цветомира Иванова изследва *потенциала на екологичния подход да продуцира комплексно личностното развитие на учениците от втори клас.*

В тази амбициозна цел се отразява актуалността на изследваната проблематика, предвид значението на екологичното образование в началните етапи на училищното обучение. В условията на глобални екологични предизвикателства, възпитаването на екологична култура и ценности у подрастващите придобива стратегическо значение и безусловно интегрирането на екологичния подход в учебния процес по „Родинознание“, е иновативна технология, обогатяваща педагогическата теория и практика.

Обектът и предметът на изследването са ясно дефинирани, а съдържателната му структура е логически издържана, с добре разграничени теоретична и емпирична част. Монографията е композирана в три основни

глави, в чиято последователност систематично и прецизно се надгражда концептуалната рамка на изследването.

Въвеждащата част на монографията (**Статус на проблема**), е не само тематичен ориентир за същността на екологичното направление като измерение на съвременното образование, но и убедително аргументира необходимостта от модернизация на обучението, от промяна на моделите на преподаване и учене като основа, изграждаща културата за устойчиво развитие на индивиди и общности.

Теоретичната част на монографията е обстойно разработена, като се опира на широк набор от научни източници, включително съвременни публикации и авторитетни трудове в областта на педагогиката и екологичното образование. Авторът представя ключови концепции, свързани с екологичния подход и методите за неговото прилагане в начална училищна възраст. Аналитичната интерпретация на теоретичните постановки е коректна, а критичното обсъждане на педагогическата практика, е свидетелство за високото ниво на кандидата обективно да проследява връзката между научното познание и ефикасността от неговата приложимост.

Изследователският дизайн включва провеждане на педагогически експеримент, подкрепен с качествени и количествени методи за събиране и анализ на данни. Изборът на извадка, инструментариумът и методите за статистическа обработка са адекватни на целите на изследването.

Детайлното описание на изследователската програма представя в цялост логиката и ускорението на задълбоченото авторско проучване. Анализираните данни идентифицират специфичната атрибутивна функционалност на екологичния подход в учебния процес по „Родинознание“ като фактор, потенциращ комплексното развитие на учениците. Направените обобщения в синтезиран вид открояват ресурсите на екологичния подход да обогатява педагогическото взаимодействие във втори клас. Като активна компонента на учебния процес по „Родинознание“,

екологичният подход създава условия за разбиране на природното многообразие и за осмисляне на екологичните катаклизми.

Приноси на монографичния труд са:

- Представя научно-обоснован анализ на екологичния подход и глобалния му контекст в съвременното образование.
- Разработва Модел за функционална приложимост на екологичния подход в учебния процес по Родинознание.
- Апробира педагогическа технология, базирана на опитно-изследователската дейност на учениците от втори клас и създава комплексна методика за изследване на овладените екологични представи и понятия.
- Емпирично доказва потенциала на екологичния подход да обогатява субектния опит на подрастващите в перспективата на устойчиво развитие.

Представените за рецензиране статии попадат в полето на научната специалност по обявения конкурс. В съдържателно отношение, публикациите популяризират резултатите от монографични изследвания на кандидата, но също допълват и разширяват изследователската ориентация в различни посоки.

Предвид специфичния си фокус – да проучват закономерностите и динамичните характеристики на обучението по „Родинознание, човека и природата, човека и обществото“, висока оценка заслужава изследователската експертиза на автора. Приложените качествени анализи на емпирични резултати, доказано разкриват уменията на Цветомира Иванова:

- да синтезира значението на обследвани обекти и явления и да открива пресечни точки на тяхната функционалност (публикации №6.2, №7.4, №7.9, №7.14, №7.15, №7.16, №7.17, №7.22);
- да идентифицира факторите, които опосредстват цялостното развитие на подрастващите и аргументирано да отваря дебата за ресурсното

им осигуряване (публикации №7.1, №7.6, №7.8, №7.10, №7.19, №7.20, №7.21, №7.23);

- да обсъжда критично проблемните области на общуване в образователната среда и да предлага иновативни подходи за справяне (публикации №6.1, №7.2, №7.3, №7.5, №7.7, №7.11, №7.12, №7.13, №7.18, №7.24).

В обобщение, прегледът на научната продукция на кандидата, справката за (пре)изпълнение на минималните национални изисквания, както и приложените доказателства за академичната и проектната активност на Цветомира Иванова напълно удовлетворяват критериите за заемане на академична длъжност „Доцент“.

Заключение

Като оценявам високо изследователската компетентност, авторската ангажираност и посветеност на кандидата, убедено препоръчвам гл. ас. д-р Цветомира Иванова да заеме академичната длъжност „Доцент” в професионално направление 1.2. Педагогика (**Методика на обучението по родинознание, човека и природата, човека и обществото**), Област на висше образование **1. ПЕДАГОГИЧЕСКИ НАУКИ**.

16.08.2025 г.

гр. Благоевград

Подпис:

/доц. дн С. Дерменджиева/

SOUTH-WEST UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI" - BLAGOEVGRAD
FACULTY OF PEDAGOGY
DEPARTMENT OF PRE-SCHOOL AND PRIMARY SCHOOL PEDAGOGY

OPINION

for the works of HL. ASS. DR. TSVETOMIRA IVANOVA, participant in the competition for "Associate Professor" in the professional field 1.2. Pedagogy (Methodology of teaching in Homeland Studies, Man and Nature and Man and Society), Field of higher education 1. PEDAGOGICAL SCIENCES, announced in the State Gazette, issue 34/22.04.2025,

Prepared by: Assoc. Prof. Dr. Sc. Sofia Dermendzhieva

1. Information about the competition.

This competition is announced for the needs of the Department of Preschool and Primary School Pedagogy at the Southwestern University "Neofit Rilski", Blagoevgrad and meets all the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria.

One candidate participates in the competition for the academic position "associate professor" who meets the minimum national requirements, as well as the additional provisions specified in Art. 80, Art. 81, para. 2 and para. 3 and Art. 84, para. 2 of the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at the Southwestern University "Neofit Rilski", Blagoevgrad. No violations or inconsistencies have been found in the procedure for conducting the competition.

2. Information about the candidate.

The autobiographical reference presented by the candidate is evidence of sustainability in the choice of professional environment and academic career. The long-term teaching experience of chief assistant, Dr. Tsvetomira Ivanova at the

Faculty of Pedagogy of the South-West University (from 2014 to the present) reveals not only determination and purposefulness in professional development, but also skills for self-regulated learning, based on the free will to master science and develop scientific research in the field of pedagogy.

3. Description and evaluation of scientific works.

In the competition for associate professor, the candidate participates with author's scientific production, classified as follows:

- *1 habilitation thesis (monograph);*
- *1 book (developed on the basis of a defended dissertation thesis);*
- *2 articles in Bulgarian, published in refereed scientific publications;*
- *24 articles published in non-refereed publications or collective volumes, of which 3 in English, 4 in Russian and 17 presented in Bulgarian.*

*In her **habilitation thesis** "THE ECOLOGICAL APPROACH IN THE LEARNING PROCESS OF FAMILY STUDIES" (Blagoevgrad: University Publishing House "Neofit Rilski", 2025), chief assistant, Dr. Tsvetomira Ivanova explores the potential of the ecological approach to produce complex personal development of students in the second grade. This ambitious goal reflects the relevance of the researched issue, given the importance of environmental education in the initial stages of school education. In the conditions of global environmental challenges, the upbringing of ecological culture and values in adolescents acquires strategic importance and the unconditional integration of the ecological approach in the learning process of "Homeland Studies" is an innovative technology that enriches pedagogical theory and practice.*

The object and subject of the study are clearly defined, and its content structure is logically sound, with well-demarcated theoretical and empirical parts. The monograph is composed of three main chapters, in the sequence of which the conceptual framework of the study is systematically and precisely built up.

The introductory part of the monograph (Status of the problem) is not only a thematic reference for the essence of the ecological direction as a dimension of modern education, but also convincingly argues the need for modernization of education, for changing the models of teaching and learning as a basis for building a culture for sustainable development of individuals and communities.

The theoretical part of the monograph is comprehensively developed, relying on a wide range of scientific sources, including modern publications and authoritative works in the field of pedagogy and environmental education. The author presents key concepts related to the ecological approach and methods for its implementation in primary school age. The analytical interpretation of the theoretical statements is correct, and the critical discussion of pedagogical practice is evidence of the high level of the candidate to objectively trace the relationship between scientific knowledge and the efficiency of its applicability.

The research design includes conducting a pedagogical experiment, supported by qualitative and quantitative methods of data collection and analysis. The selection of the sample, the tools and methods of statistical processing are adequate to the objectives of the study.

The detailed description of the research program presents in its entirety the logic and acceleration of the in-depth author's study. The analyzed data identify the specific attributive functionality of the ecological approach in the educational process of "Homeland Studies" as a factor enhancing the complex development of students. The summaries made in a synthesized form highlight the resources of the ecological approach to enrich pedagogical interaction in the second grade. As an active component of the educational process of "Homeland Studies", the ecological approach creates conditions for understanding natural diversity and for making sense of ecological cataclysms.

Contributions of the monographic work are:

- *It presents a scientifically based analysis of the ecological approach and its global context in modern education.*

- *It develops a Model for the functional applicability of the ecological approach in the educational process of Homeland Studies.*

- *It approves a pedagogical technology based on the experimental and research activities of second-grade students and creates a complex methodology for studying the mastered ecological ideas and concepts.*

- *It empirically proves the potential of the ecological approach to enrich the subjective experience of adolescents in the perspective of sustainable development.*

The articles submitted for review fall within the field of the scientific specialty of the announced competition. In terms of content, the publications popularize the results of the candidate's monographic research, but also complement and expand the research orientation in different directions.

Given their specific focus – to study the regularities and dynamic characteristics of the training in "Homeland Studies, Man and Nature, Man and Society", the author's research expertise deserves high praise. The applied qualitative analyses of empirical results have proven to reveal the skills of Tsvetomira Ivanova:

- *to synthesize the meaning of the objects and phenomena under study and to find intersections of their functionality (publications No. 6.2, No. 7.4, No. 7.9, No. 7.14, No. 7.15, No. 7.16, No. 7.17, No. 7.22);*

- *to identify the factors that mediate the overall development of adolescents and to open the debate on their resource provision with arguments (publications No. 7.1, No. 7.6, No. 7.8, No. 7.10, No. 7.19, No. 7.20, No. 7.21, No. 7.23);*

- *to critically discuss the problematic areas of communication in the educational environment and propose innovative approaches to addressing them (publications No. 6.1, No. 7.2, No. 7.3, No. 7.5, No. 7.7, No. 7.11, No. 7.12, No. 7.13, No. 7.18, No. 7.24).*

In summary, the review of the candidate's scientific production, the certificate of (re)fulfilment of the minimum national requirements, as well as the attached evidence of chief assistant, Dr. Tsvetomira Ivanova academic and project activity fully satisfy the criteria for occupying the academic position of "Associate Professor".

Conclusion

As I highly appreciate the candidate's research competence, authorial commitment and dedication, I strongly recommend that chief assistant, Dr. Tsvetomira Ivanova occupy the academic position of "Associate Professor" in the professional field 1.2. Pedagogy (Methodology of teaching in Homeland Studies, Man and Nature, Man and Society), Field of Higher Education 1. PEDAGOGICAL SCIENCES.

08/16/2025

Blagoevgrad

Signature:

/Assoc. Prof. Dr. Sc. Sofia Dermendzhieva/